

Vilnius, 2015 06 12 d.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Kopia: Švietimo ir mokslo ministerijai, Vilniaus universitetui

Gerbiamieji. Jau kelerius metus tęsiasi gėdingas procesas, kai dalies Lietuvos mokyklų veikla – programos, tinklas, reorganizavimo terminai – tvarkoma ne remiantis rimtu moksliniu pagrindu, o riksmiais, mitingais, kitomis triukšmingomis akcijomis arba atsižvelgiant į atskirų veikėjų, jų grupių arba politologų nuomonę, nors jie neturi nei tinkamo išsilavinimo, nei reikiamo pasirengimo švietimo srityje. Tai visų pirma būdinga Lietuvos mokykloms su lenkų dėstomąja kalba, kuriose mokosi Lietuvos piliečių vaikai, ir joms pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 40 straipsnį taip pat turi būti taikoma Valstybės priežiūra.

Ketvirtis amžiaus nuo Nepriklausomybės paskelbimo, mūsų nuomone, jau pakankamas laikas suvokti, kad tokiu būdu ši svarbi visuomenės gyvenimo sritis, turinti itin didelę reikšmę Lietuvos ateičiai, toliau negali būti reguliuojama.

2010–2011 m., prieš patvirtinant naujas ugdymo programas vidurinėms mokykloms, vyko diskusija. Mūsų Fondas ne tik dalyvavo diskusijose, bet ir teikė savo pasiūlymus, kad mokymo programos padėtų skatinti pilietinį ugdymą.

Galime tik apgailestauti, kad visos mūsų pastabos, adresuotos Švietimo ir mokslo ministerijai bei atitinkamam Seimo komitetui, buvo atmestos, be to, mus oficialiai informavo, kad gimtosios kalbos ir literatūros programa neturi būti siejama su Lietuva, o „(...) su Lenkijos istorijos, dailės, muzikos, teatro, kino kontekstu, skatinti domėtis šiuolaikine Lenkijos kultūra“. Sunku įsivaizduoti, apie kokią Lietuvos lenkų jaunimo integraciją galima kalbėti, jeigu paminėtos dabartinės programos neatitinka net Lietuvos istoriografijos.

Esant tokiai situacijai, kai Lietuvos gyventojų skaičius mažėja, Lietuvos lenkų dezintegracija per mokymo programas yra absoliučiai visiškai nesuprantamas dalykas. Be to, greta mokymo programų Lietuvos lenkų atskirtį didina dalijamos vadinamosios Lenko kortos ir, nežinia kokių pagrindu, Lietuvos piliečio pase daromi įrašai, kad jie yra ne Lietuvos lenkai, o lenkai – reikia suprasti, kad iš Lenkijos.

Mūsų manymu, dabarties įvykius ir procesus turi įvertinti mokslininkai, atsižvelgdami į Lietuvos

istoriją (turi būti atlikti tyrimai, analizės, surengtos konferencijos), ir tai turėtų tapti veiksmų programos pagrindu įgyvendinant integraciją bei pokyčius švietimo srityje. Reikėtų prisiminti Mykolo Romerio dar tarpukario metais išsakytas mintis, kad "*(...)Lietuvos lenkai nėra atskilusi lenkų tautos dalis, gyvenanti Lietuvoje*

" (Mykolas Romeris. Dvi teorijos apie Lietuvos lenkus. 1933).

Be to, pastebėti piktybiško politikavimo Lietuvos lenkų vaikų ir jaunimo sąskaita švietimo srityje, užsienio politikų kišimosi į švietimo sistemos veiklą atvejai vienareikšmiai veda prie išvados, kad atėjo laikas visoms Lietuvos mokykloms pradėti dirbti pagal vienodas programas, o norintiems – gali būti organizuojamos papildomos kalbų pamokos. Tai paspartintų integraciją, pašalintų diskriminacijos elementus, padarytų švietimo sistemos veiklą ne tokią brangią ir, jei prireiktų reformų, pagreitintų jų įgyvendinimą.

Ir tai, mūsų nuomonė, reikėtų padaryti kuo greičiau. Prireikus Fondas „Vilniaus klodai“ galėtų prisidėti prie šių darbų.

Pagarbiai,

Ryšard Maceikianec, Fondo „Vilniaus klodai“ pirmininkas

Atsakymas

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, faks. (8 5) 261 2077, ei. p. - smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091. Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Rišardui Maceikianecui,
„Vilniaus klodai“ fondo
pirmininku

2015 -09 - 07 Nr. SR - 4058

!

DĖL KREIPIMOSI

Atsakydami į Jūsų kreipimąsi, informuojame, kad Švietimo ir mokslo ministerija pasirengusi dėti

daugiau pastangų, kad nuo 2016 mokyklose lietuvių mokomąja kalba mokiniai, kurių gimtoji kalba lenkų, galėtų jos mokytis kaip pasirinkamojo dalyko nuo antros klasės. Šiuo tikslu Ugdymo plėtotės centrui pavesta parengti šio mokomojo dalyko bendrąją programą.

Tikimės, kad atsiradus daugiau galimybių mokytis gimtosios kalbos, atsiras daugiau norinčių ją mokytis.

Dėl lenkų kalbos programos mokyklose lenkų mokomąja kalba - šiais metais prasideda diskusijos dėl jos atnaujinimo, todėl Jūs, kaip „Vilniaus klodai“ fondo pirmininkas, būsite kviečiamas aktyviai įsitraukti į diskusijas (į nemažą dalį Jūsų siūlymų, teiktų prieš keletą metų, buvo atsižvelgta).

Švietimo ir mokslo viceministre

Genoveita Krasauskienė

Ona Čepulėnienė, tel. (8 5)2191151